

دانشگاه صنعتی شریف دانشکده مهندسی کامپیوتر

عنوان:

الگوها در سیستم های نهفته بی درنگ

نویسنده علی محسنی نژاد

استاد دکتر رامان رامسین

مرداد ۱۴۰۳

فهرست مطالب

۵			مقدمه	١
۶		پژوهش	ييشينه	۲
۶	ن طراحی برای دسترسی به سختافزار			
۶	الگوی Hardware Proxy الگوی	1.1.7		
٧	الگوى Hardware Adapter الگوى	7.1.7		
٧	الگوی Mediator	٣.١.٢		
٨	الگوی Observer	4.1.7		
٩	الگوی Debouncing الگوی	۵.۱.۲		
٩	الگوی Interrupt	۶.۱.۲		
١.	الگوی Polling	٧.١.٢		
١.	، طراحی برای همزمانی نهفته و مدیریت حافظه	الگوهای	7.7	
١.	الگوی Cyclic Executive	1.7.7		
۱۱	الگوی Static Priority	7.7.7		
١١	الگوی Critical Region	٣.٢.٢		
۱۳	الگوی Guarded Call	4.7.7		
۱۳	الگوی Queuing	۵.۲.۲		
۱۳	الگوی Rendezvous الگوی	۶.۲.۲		
۱۳	الگوی Simultaneous Locking الگوی	٧.٢.٢		
۱۳	الگوی Ordered Locking	۲.۲.۸		
۱۳	، طراحی برای ماشینهای حالت	الگوهای	٣.٢	
۱۳	الگوی Single Event Receptor	1.7.7		
١٣	الگوی Multiple Event Receptor	۲.۳.۲		
۱۳	الگوی State Table الگوی	٣.٣.٢		
14	الگوی State الگوی	4.4.7		
14		۵.۳.۲		
14	الگوی Decomposed And State الگوی	۶.۳.۲		
14	، امنیت و قابلیت اطمینان		4.7	
14	الگوی One's Complement	1.4.7		
14	الگوی CRC	7.4.7		
14	الگوى Smart Data	۳.۴.۲		
14	الگوی Channel	4.4.7		
14	الگوی Protected Single Channel	۵.۴.۲		
14	الگوی Dual Channel	8.4.7		
14	، معماری زیربخشها و اجزا		۵.۲	
۱۵	الگوی Layered	1.6.1		
۱۵	الگوى Five Layer	۲.۵.۲		
۱۵	الگوى Microkernel	۳.۵.۲		
۱۵	الگوی Channel	4.0.7		
۱۵	الگوى Recursive Containment الگوى	۵.۵.۲		
۱۵	الگوی Hierarchical Control	۶.۵.۲		
18	الگوی Virtual Machine الگوی	٧.۵.٢		
18	معماری Component-Based	۸.۵.۲		
18	الگوی ROOM	9.6.7		
18	ر معماری هم: مانی	الگوهای	۶.۲	

18	الگوى Message Queuing الگوى	1.8.7	
۱۷	الگوى Interrupt	7.8.7	
۱۷	الگوی Guarded Call	٣.۶.٢	
۱۷	الگوى Rendezvous	4.5.7	
۱۷	الگوى Cyclic Execution الگوى	۵.۶.۲	
۱۷	الگوی Round Robin	8.8.7	
۱۷	الگوی Static Priority الگوی	٧.۶.٢	
۱۸	الگوی Dynamic Priority	۸.۶.۲	
۱۸	عماری حافظه	الگوهای م	٧.٢
۱۸	الگوى Static Allocation الگوى	1.7.7	
۱۸	الگوى Pool Allocation	۲.۷.۲	
۱۸	Fixed Sized Buffer الگوى	۳.۷.۲	
۱۸	رى	4.٧.٢	
19		۵.۷.۲	
19		8.7.7	
19	عماری منابع		۸.۲
19	الگوي Critical Section الگوي	۱.۸.۲	,,,,
19	الكوى Priority Inheritance	۲.۸.۲	
19	الكوى Highest Locker	۲.۸.۳	
۲٠	الكوى Priority Ceiling الكوى	۲.۸.۲	
۲٠	الكوى Simultaneous Locking	۵.۸.۲	
۲٠	الكوى Ordered Locking	۵.۸.۱ ۶.۸.۲	
۲٠	اللوی Ordered Locking		9.7
۱٠ ۲٠	عماری نوزیغ	الحوهای م	7.1
۲٠	الكوى Remote Method Call	7.9.Y	
	الكوى Nemote Method Can الكوى Observer	7.7.1 7.9.7	
۲۱	الكوى Data Bus الكوى	4.9.Y	
۲۱			
۲۱ 55	الگوی Proxy	۵.۹.۲	
77	الگوى Broker	۶.۹.۲	
77	عماری امنیت و قابلیت اطمینان		11
77	الگوی Protected Single Channel الگوی	1.1 • .7	
77	الگوی Homogeneous Redundancy الگوی	7.1.7	
77	الگوی Triple Modular Redundancy الگوی	۳.۱٠.۲	
77	الگوى Heterogeneous Redundancy الگوى	4.1 • .7	
77	الگوی Monitor-Actuator	۵.۱۰.۲	
27	الگوى Sanity Check الگوى	۶.۱۰.۲	
27	الگوى Watchdog	۲.۱۰.۲	
77	الگوى Safety Executive	۲.۰۲.۸	
77	سختافزاری برای سیستمهای Safety-Critical		11.7
27	الگوى Homogeneous Duplex الگوى	1.11.7	
27	الگوى Heterogeneous Duplex الگوى	7.11.7	
27	الگوى Triple Modular Redundancy	۳.۱۱.۲	
77	الگوی M-Out-Of-N	4.11.7	
27	الگوى Monitor-Actuator	۵.۱۱.۲	
27	الگوى Sanity Check الگوى	8.11.7	
27	الگوى Watchdog الگوى	٧.١١.٢	
27	الگوى Safety Executive	۸.۱۱.۲	

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۴ از ۲۴

۲۲	الگوهای نرمافزاری برای سیستمهای Safety-Critical	17.7	
۲۲	۱.۱۲.۲ الگوی N-Version Programming الگوی		
۲۲	۲.۱۲.۲ الگوی Recovery Block الگوی		
۲۲	۳.۱۲.۲ الگوی Acceptance Voting الگوی		
۲۲	۴.۱۲.۲ الگوی N-Self Checking Programming الگوی		
۲۲	۵.۱۲.۲ الگوی Recovery Block with Backup Voting الگوی		
۲۲	الگوهای ترکیبی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای Safety-Critical	17.7	
۲۲	۱.۱۳.۲ الگوی Protected Single Channel الگوی		
۲۲	۲.۱۳.۲ الگوی Jafety Monitoring الگوی		
۲۳		تحليل	۲
74		مراجع	*

۱ مقدمه

این گزارش به طور مفصل به توضیح الگوهای معرفی شده در مقالات و کتب مختلف در حوزه سیستمهای نهفته و بی درنگ می پردازد. برای درک عمیق تر این الگوها، باید ابتدا مشخص شود که منظور از سیستمهای نهفته بی درنگ چیست. سیستمهای نهفته در بخشهای زیادی از زندگی روزمره وجود دارند؛ به طور مثال سیستمهای رادیویی، سیستمهای ناوبری، سیستمهای تصویربرداری. به طور کلی یک سیستم نهفته را می توان اینگونه تعریف کرد،: «یک سیستم کامپیوتری که به طور مشخص برای انجام یک کار در دنیای واقعی تخصیص داده شده و هدف آن ایجاد یک محیط کامپیوتری با کاربری عام نیست» [۱]. یک دسته مهم از سیستمهای نهفته، سیستمهای بی درنگ هستند. «سیستمهای بی درنگ هستند. (۱].

حال که مفهوم سیستمهای نهفته بی درنگ را دریافتیم، باید تعریفی از الگو در این سیستمها ارائه دهیم. منابع متنوع تعاریف متفاوتی از الگوها ارائه کردهاند و بسیاری از آنها این تعریف را به الگوهای طراحی محدود می کنند [۱]. هدف این گزارش تقسیم بندی الگوهای نرمافزاری به طور کلی نیست و صرفا می خواهیم الگوهای مورد استفاده در سیستمهای نهفته و بی درنگ را بررسی کنیم. Zalewski می گوید: «یک الگو یک مدل یا یک قالب نرمافزاری است که به فرایند ایجاد نرمافزار کمک می کند.» این تعریف در عین سادگی، جامع است؛ به طوری که الگوهای طراحی، معماری و فرایندی را در خود شامل می شود. با این حال این مقاله نیز مانند بسیاری از دیگر مقالات، تعریف جدیدی از الگوهای طراحی ارجاع دادهاند. الگوها در سیستمهای نهفته بی درنگ ارائه نکردهاند و برای تعریف آن به تعریف Gamma و دیگران [۳] از الگوهای طراحی ارجاع دادهاند.

گزارش پیش رو ابتدا در فصل ۲ به مطالعه کارهای پیشین در حوزه الگوهای سیستمهای نهفته بیدرنگ میپردازد. ساختار ارائهشده در این بخش به صورت خطی، کتابها و مقالات بیان شده را بررسی کرده و الگوهای بیانشده از طرف ایشان را با همان ساختار و دستهبندی مورد نظر آن منبع ذکر کردهاست.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۶ از ۲۴

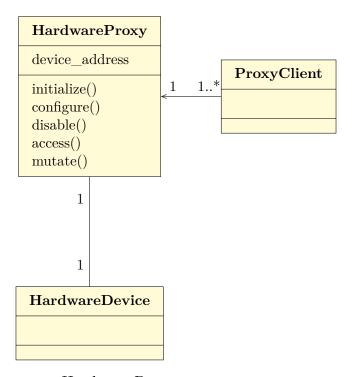
۲ پیشینه پژوهش

۱.۲ الگوهای طراحی برای دسترسی به سختافزار

نرمافزارهای نهفته بر روی یک بستر سختافزاری مستقر میشوند و معمولا بسیاری از قابلیتهای آنها ملزم به ارتباط با سختافزار میشود. به همین دلیل Douglass [۱] یک دسته از الگوها را با عنوان الگوهای دسترسی به سختافزار معرفی میکند.

۱.۱.۲ الگوی Hardware Proxy

این الگو با ایجاد یک رابط روی یک جزء سختافزاری، یک دسترسی مستقل از پیچیدگیهای اتصال به سختافزار برای کلاینت ایجاد می کند. این الگو با معرفی یک کلاس به نام پروکسی بین سختافزار و کلاینت، باعث می شود که تمامی عملیات وابسته به سختافزار در پروکسی انجام شود و در صورت تغییر در سختافزار، هیچ تغییری به کلاینت تحمیل نشود. در این الگو بر روی یک جزء سختافزاری، یک پروکسی قرار گرفته و کلاینتان متعدد می توانند از آن سرویس بگیرند. لازم به ذکر است که ارتباط پروکسی و سختافزار بر پایه یک «رابط قابل آدرس دهی توسط نرمافزار» است. دیاگرام کلاس این الگو در شکل ۱ رسم شده است.

شكل ۱: دياگرام كلاس Hardware Proxy

همانطور که در شکل ۱ دیده می شود، کلاس پروکسی توابع مشخصی را در اختیار کلاینتها قرار می دهد ۱. توضیحات مربوط به هر یک از توابع کلاس پروکسی در شکل زیر داده شده است:

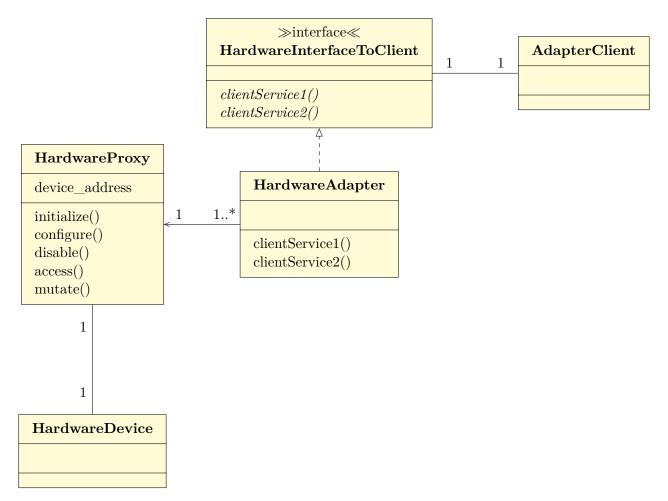
- initialize: این تابع برای آماده سازی اولیه ارتباط با سختافزار استفاده می شود و معمولا تنها یک بار صدا زده می شود.
- © configure: این تابع برای ارسال تنظیمات برای سختافزار استفاده می شود. معمولا باید در سختافزار تنظیماتی قرار داده شود که آن را قابل استفاده کند.
 - ا disable: این تابع برای غیرفعال کردن سختافزار به صورت امن استفاده میشود.
 - access: این تابع برای دریافت اطلاعات از طرف سختافزار استفاده میشود.
 - ستفاده می شود. استفاده این تابع برای فرستادن اطلاعات به سمت سختافزار استفاده می شود. \square

اتوابع دیگری نیز در [۱] گفته شده ولی اینجا تنها توابع public کلاس پروکسی را بررسی می کنیم.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۷ از ۲۴

۲.۱.۲ الگوی Hardware Adapter

این الگو مشابه الگوی Gamma که Gamma و دیگران [۳] معرفی کردهاند تعریف شده. استفاده از این الگو این اجازه را میدهد که کلاینتی که انتظار یک رابط خاص با سختافزار را دارد، بتواند با سختافزارهای مختلف بدون این که متوجه تفاوتهای آنها شود ارتباط بگیرد. این الگو روی ساختار الگوی Hardware Proxy بنا شدهاست و دیاگرام کلاس آن در شکل ۲ ترسیم شدهاست.

شکل ۲: دیاگرام کلاس Hardware Adapter

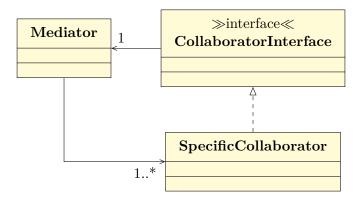
همانطور که در شکل ۲ دیده می شود، کلاس کلاینت سرویسهای مورد انتظار خود را از رابط HardwareInterfaceToClient انتظار دارد. در این ساختار، کلاس آداپتور، سرویسهای مورد انتظار کلاینت را به سرویسهای ارائه شده از طرف سختافزار ترجمه می کند. این کار اجازه می دهد که در صورت تغییر سختافزار (و متناظرا پروکسی)، تنها با ایجاد پیاده سازی جدید برای رابط آداپتور، نیازی به تغییر در کلاینت نباشد.

۳.۱.۲ الگوی ۳.۱.۲

این الگو با معرفی یک کلاس میانجی گر بین چند کلاس همکار، کمک می کند که چند سختافزار را با هم مدیریت کند. ساختار این الگو در شکل ۳ ترسیم شدهاست.

همانطور که در شکل مشخص است، کلاس میانجی با هر یک از کلاسهای همکار ارتباط دارد. این ارتباط به این شکل است که کلاس میانجی میانجی تمامی پیاده سازی های رابط همکار را می شناسد و با آن ها ارتباط دارد. این کلاس ها خودشان نیز همانطور که نشان داده شده، میانجی را می شناسند و با آن ارتباط دارند. هر یک از کلاس های همکار، با سخت افزار در ارتباط هستند و حتی می توانند خود یک پروکسی باشند (الگوی Hardware Proxy). ولی به هر صورت در این الگو برای ارتباط با یکدیگر، باید برای میانجی سیگنال بفرستند و میانجی وظیفه ارتباطات بین همکارها را دارد (با ایجاد ارتباط غیر مستقیم). به طور کلی فرایندهایی که در آن استفاده از چند سخت افزار و نیاز است، توسط میانجی کنترل می شود.

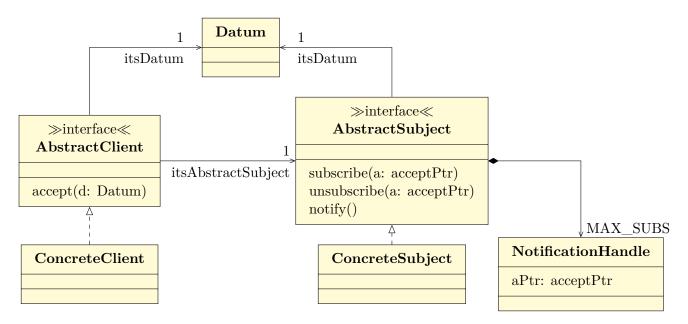
الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۸ از ۲۴

شکل ۳: دیاگرام کلاس Mediator

۴.۱.۲ الگوی ۴.۱.۲

یکی از پرکاربردترین الگوها در حوزه سیستمهای نهفته، الگوی Observer است. این الگو به شیءهای برنامه این اجازه را میدهد که به یک شیء دیگر برای دریافت اطلاعات گوش دهند. این به این معنی است که اگر یک کلاینت به دنبال دریافت داده از یک سرور است، به جای این که هر دفعه درخواست دریافت دادهها را برای سرور بفرستد، برای آن سرور درخواست عضویت فرستاده و سرور هرگاه که دادههای جدید در دسترس بودند، آنها را برای کلاینتهای عضوشده بفرستد. یکی از مهم ترین کاربردهای این الگو در دریافت دادهها از سنسورها است. یکی از قابلیتهای خوب این الگو این است که کلاینتها می توانند در زمان اجرای برنامه عضویت خود را قطع یا ایجاد کنند. در شکل ۴ دیاگرام کلاس این الگو را می بینیم.

شکل ۴: دیاگرام کلاس Observer

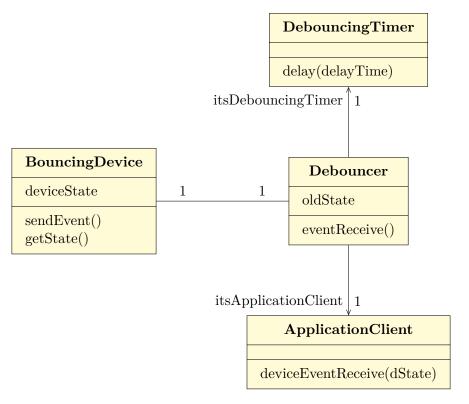
در این ساختار کلاینتها با فرستادن یک اشاره گر به کلاس سابجکت، درخواست عضویت برای سرویس می فرستند. کلاس سابجکت نیز با ذخیره کردن اشاره گرهای مختلف از طرف کلاینتها زمانی که داده جدید آماده می شود، با فراخوانی تابع notify تابع accept که اشاره گرهایش را در Datum قرار داده، با پاس دادن ورودی به فرمت Datum صدا می زند. اینگونه این داده برای تمامی کلاینتهای عضو سرویس فرستاده می شود. کلاینتها می توانند در حین اجرای برنامه، عضویت خود برای سرویس را لغو کنند. دقت شود که خود کلاسهای سابجکت معمولا از نوع پروکسی هستند (الگوی Hardware Proxy).

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۹ از ۲۴

۵.۱.۲ الگوی Debouncing

در سختافزار بسیاری از ورودیها به صورت دکمهها و سوییچهایی هستند که بر اثر ایجاد اتصال دو فلز با یکدیگر، باعث فعالشدن یک پایه شده و آغازگر یک عملیات در نرمافزار نهفته هستند. اتصال این دو فلز با یکدیگر دارای تعدادی حالت میانی است. به این صورت که اتصال با کمی لرزش همراه بوده و اتصال برای چند میلی ثانیه چند بار قطع و وصل می شود. این قطع و وصل شدن، باعث می شود که نتوانیم حالت فعلی سختافزار را به درستی در نرمافزار ضبط کنیم.

این الگو به ما کمک می کند که با صبر کردن برای یک مدت کوتاه، مقدار ورودی را زمانی که پایدار شدهاست بخوانیم. با این کار دغدغه معتبر بودن مقدار خواندهشده را در کلاینت نخواهیم داشت. دیاگرام کلاسی این الگو در شکل ۵ نمایش داده شدهاست.

شکل ۵: دیاگرام کلاس Debouncing

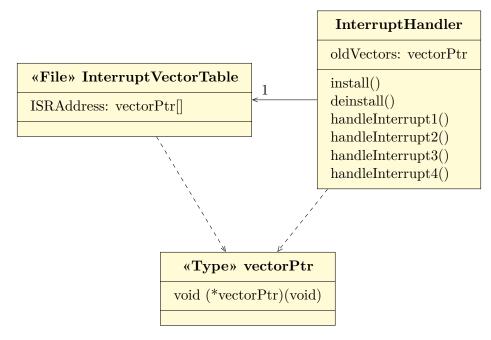
در این ساختار، BouncingDevice همان سختافزار مورد بررسی است. تابع sendEvent می تواند یک نوع اینتراپت سختافزاری باشد که نرمافزار را از تغییر در سختافزار باخبر می سازد و getState می تواند یک عملیات خواندن از حافظه باشد. کلاس Pebouncer وظیفه ارائه حالت پایدار سختافزار به کلاینت را دارد. این کار با استفاده از یک کلاس زمان سنج انجام می شود که با ایجاد یک تاخیر نرمافزاری تا پایدار شدن شرایط خروجی سختافزار، خواندن حالت سختافزار را به تعویق می اندازد.

۱.۱.۲ الگوی ۶.۱.۲

یکی از واحدهای مهم در سیستمهای سختافزاری، واحد Interrupt است. Interrupt برای هندل کردن وقایعی است که توسط سختافزار جرقه زده می شوند. زمانی که یک فرایند رسیدگی به برقه زده می شوند. زمانی که یک فرایند رسیدگی به interrupt اتفاقافتاده آغاز می شود. با انجام این فرایند و رسیدگی به interrupt، فرایند اصلی نرمافزار دوباره از سر گرفته می شود. ساختار این الگو در شکل ۶ نمایش داده شده است.

در این الگو، کلاس InterruptHandler کار اصلی را انجام می دهد. این کلاس دارای بردار InterruptHandler کار اصلی را انجام می دهد. این بردار در اصل تعدادی اشاره گر به توابعی است که در صورت بروز install می توان این بردار را با یک بردار جدید جایگزین کرد. این بردار در اصل تعدادی اشاره گر به توابعی است که در صورت بروز Interrupt VectorTable شامل Interrupt VectorTable شامل باید فراخوانی شوند. با تابع است که از نوع اشاره گرها به توابع Interrupt Service Routine است. و vectorPtr صرفا یک نوع اشاره گر به تابع است که از نوع آن در Interrupt VectorTable استفاده شده است.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۰ از ۲۴

شكل ۶: دياگرام كلاس Interrupt

Polling الگوى ٧.١.٢

این الگو یک روش دیگر برای دریافت دادهها از سنسورها است و زمانی استفاده می شود که استفاده از الگوی Interrupt ممکن نیست یا این که دادههایی که می خواهیم ضبط کنیم آن قدر اضطراری نیستند و می توان برای دریافت آنها صبر کرد. عملکرد این الگو به این صورت است که با سرکشی کردن به صورت دورهای دادهها را دریافت می کنیم. حال این الگو در دو شکل بیان می شود: سرکشی دادهها به صورت دورهای و به صورت فرصتی. در نوع اول با استفاده از یک تایمر، در زمانهای مشخصی، برای دریافت دادههای جدید سرکشی می کنیم که ساختار کلاسی آن نیز در شکل ۷ نشان داده شده است. در نوع دوم زمانی عمل سرکشی را انجام می دهیم که برای سیستم ممکن باشد و قیدهای زمانی سیستم به ما این اجاره را بدهد. ساختار کلاسی این نوع نیز در شکل ۸ رسم شده است.

در این الگو کلاس Device همان سختافزار/حافظه/... هست که میخواهیم دادههایش را دریافت کنیم. کلاس Device همان Device را دریافت کند. در ساختار شکل ۷، کلاس PeriodicPoller با سرکشی از Device نیز کلاینتی است که میخواهد دادههای Device را دریافت میخند. این سرکشی زمانی انجام میشود که کلاس PollTimer تابع poll را از startPolling صدا بزند. در اشروع میکند و در هر Interrupt که تایمر میخورد، تابع poll را صدا زمانی که فرمان startPolling به بیاید، تایمر کار خود را شروع میکند و در هر Interruptی که تایمر میخورد، تابع poll را صدا زده میشود که میزند. با فراخوانی تابع poll زمانی صدا زده میشود که کلاس ApplicationProcessingElement بخواهد. یعنی زمانی که این کلاس در فرایندهای خود لازم میبیند که لازم است دادههای جدید از Device گرفته شود، این تابع صدا زده میشود.

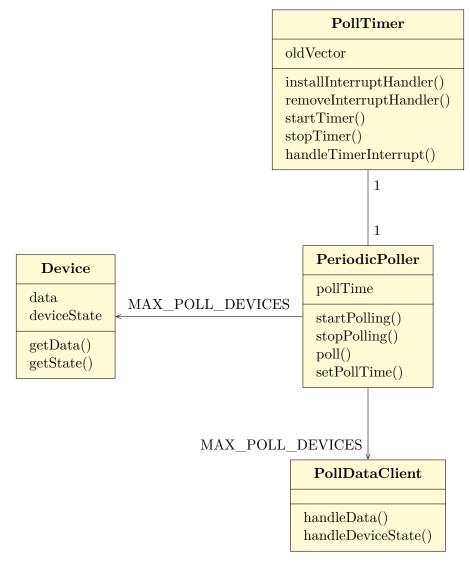
۲.۲ الگوهای طراحی برای همزمانی نهفته و مدیریت حافظه

در بسیاری از مواقع در سیستمهای نهفته لازم است که فعالیتهای متنوع به صورت همزمان انجام شوند. به همین دلیل Douglass [۱] یک دسته از الگوها به نام الگوهای برنامهریزی را معرفی کردهاست.

Cyclic Executive الگوی ۱.۲.۲

این الگو یکی از ساده ترین روشهای زمانبندی در سیستمها است. در این روش، هر تسک شانس مساوی برای اجرا شدن دارد و تمامی تسکها در یک حلقه بینهایت به صورت نوبتی جلو می روند. این الگو در دو موقعیت مشخص کاربرد دارد. موقعیت اول زمانی است که سیستم مورد بررسی یک سیستم نهفته بسیار کوچک است و میخواهیم بدون نیاز به الگوریتمهای پیچیده زمانبندی به یک ساختار شبههمزمان برسیم. موقعیت دوم زمانی است که سیستم مورد بررسی یک سیستم بسیار امن است و میخواهیم به طور قطع از انجام درست فرایند برنامه ریزی برای تسکها و تحقق ددلاینها مطمئن باشیم. ساختار کلاسی این الگو در شکل ۹ رسم شده است.

الگوها در مهندسی نرم افزار

شکل ۷: دیاگرام کلاس Periodic Polling

کلاس CyclicExecutive با داشتن یک حلقه تکرار همیشگی، تابع run را از هر یک از $\operatorname{CyclicExecutive}$ هایی که وجود دارد صدا می زند. ^{T}

۲.۲.۲ الگوی Static Priority

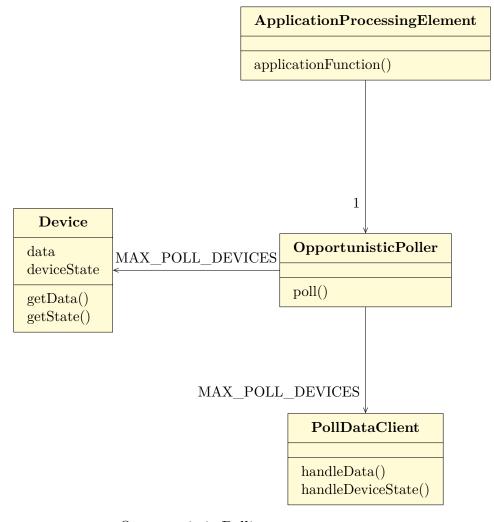
این یکی از پرکاربردترین الگوهای برنامهریزی در سیستمهای نهفته بیدرنگ است. این الگو به ما این قدرت را میدهد تا بتوانیم با استفاده از یک سیستم اولویتدهی به تسکها، آنها را انجام دهیم. در این سیستم فرض میشود که همه تسکها از نوع سنکرون هستند و آنها را بر اساس زمان ددلاین بالاترین اولویت را داشته باشد. این الگو نسبت به اساس زمان ددلاین بالاترین اولویت را داشته باشد. این الگو نسبت به الگوی Cyclic Executive پیچیده تر بوده و هدف استفاده از آن، اولویت دهی به تسکهای ضروری تر است.

Critical Region الگوی ۳.۲.۲

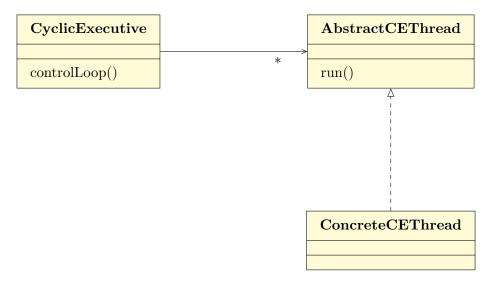
این الگو برای زمانی استفاده می شود که می خواهیم یک تسک به خصوص بدون مزاحمت کار خود را به پایان برساند. این عملیات به این صورت است که زمانی که این تسک به خصوص انجام می شود، فرایند سوییچ کردن بین تسکها را متوقف می کنیم تا زمانی که این تسک به پایان برسد. سپس دوباره فرایند زمان بندی تسکها و سوییچ کردن بین آنها به حالت عادی بازمی گردد. استفاده از این الگو معمولا در دو

^۲در [۱]، یک کلاس دیگر نیز با نام CycleTimer وجود دارد. اما به دلیل کاربر کم، در اینجا درباره آن بحثی نمی کنیم.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۲ از ۲۴

شکل ۸: دیاگرام کلاس Popportunistic Polling

شکل ۹: دیاگرام کلاس ۹: دیاگرام کلاس

سناریو انجام میشود. اول، زمانی که تسک خاصی میخواهد از منبعی استفاده کند که تنها یک تسک باید به آن در یک لحظه دسترسی داشتهباشد؛ در این صورت باید تا زمانی که این منبع در دسترس این تسک قرار گرفتهاست، از سوییچکردن بین تسکها خودداری کنیم. دوم، زمانی که میخواهیم یک تسک به خصوص کار خود را در کوتاهترین زمان ممکن انجام دهد؛ در این صورت نیز باید سوییچکردن بین تسکها را در زمان انجام این تسک متوقف کنیم.

۴.۲.۲ الگوی Guarded Call

این الگو با سریسازی دسترسی تسکها به یک سرویس خاص، از استفاده همزمان آن جلوگیری میکند و جلوی تداخلهای احتمالی را میگیرد. این الگو با استفاده از Semaphore این کار را انجام میدهد.

۵.۲.۲ الگوی Queuing

این الگو با بهره گیری از یک سیستم FIFO، می تواند بین تسکها و رشتههای مختلف برنامه پیام رد و بدل کند. استفاده از این سیستم برای تسکهای آسنکرون بسیار ایده آل است. یکی دیگر از کاربردهای این الگو، در به اشتراک گذاری یک منبع مشترک بین تسکها است. این الگو با ارسال دادهها از یک منبع به صورت pass by value مانع آلوده شدن منبع اصلی می شود و از Race جلوگیری می کند. مشکل این الگو این است که پیامی که از یک تسک به دیگری می رود، در همان لحظه پردازش نمی شود و باید تا فرارسیدن نوبت آن در صف صبر کند.

Rendezvous الگوى ۶.۲.۲

این الگو زمانی کاربرد دارد که شروط لازم برای سنکرونشدن تسکها با یکدیگر پیچیده باشد. در این صورت الگوی Guarded Call و پیچیده باشد. در این الگو با استفاده از یک شیء مجزا برای تحقق الگوی Queuing نمی توانند موثر واقع شوند و باید از الگوی Rendezvous استفاده کرد. این الگو با استفاده از یک شیء مجزا برای تحقق بخشیدن به سنکرونشده و آزاد میشوند. این کار به این بخشیدن به سنکرونشده و آزاد میشوند. این کار به این صورت انجام میشود که هر یک از تسکها خود را پیش شیء Rendezvous رجیسترکرده و تا زمانی که این کلاس تصمیم بگیرد متوقف می شوند.

Simultaneous Locking الگوی ۷.۲.۲

این الگو با هدف جلوگیری از Deadlock به وجود آمدهاست. این کار را به این روش انجام میدهد که اجازه نمیدهد هیچ تسکی یک منبع را زمانی قفل کند که خود منتظر آزادشدن یک منبع دیگر است.

۸.۲.۲ الگوی Ordered Locking

این الگو نیز برای جلوگیری از بروز Deadlock استفاده میشود. روش جلوگیری به این شکل است که منابع را به ترتیبی مرتب میکنیم و کلاینتهای این منابع را مجبور میکنیم که این منابع را به همین ترتیب قفل و رها کنند. این کار جلوی صبرکردن چرخهای تسکها برای یکدیگر را میگیرد.

۳.۲ الگوهای طراحی برای ماشینهای حالت

Single Event Receptor الگوی ۱.۳.۲

این الگو یک دریافت کننده رویداد را به کلاینتها عرضه می کند که می تواند رویدادهای سنکرون و آسنکرون را دریافت کند. در این الگو، ورودی این دریافت کنند علاوه بر نوع رویدادی که رخدادهاست، باید دارای دادههای مربوط به رویداد نیز باشد.

۲.۳.۲ الگوی Multiple Event Receptor

در این الگو، برای هر یک از رویدادهای ممکن که توسط کلاینت رخ میدهد، یک دریافت کنند مجزا داریم. این الگو تنها برای رویدادهای سنکرون کاربرد دارد.

۳.۳.۲ الگوی State Table

این الگو یک نوع الگوی آفرینشی است که به صورت به خصوص برای ساخت ماشین حالتهای با تعداد حالتهای بسیار زیاد استفاده می شود. این الگو با ساخت یک جدول دوبعدی از نحوه گذار حالتها از حالتی به حالت دیگر، ساختار ماشین حالت را می سازد. ساختار جدول به این شکل است که دارای تعدادی عملیات است که می گوید در صورت حضور در هر حالت و با آمدن هر رویدادی، باید چه عملیاتی انجام شود و حالت بعدی چیست.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۴ از ۲۴

۴.۳.۲ الگوی State

این الگو دقیقا همان الگوی State است که Gamma و دیگران در [۳] گفتهاند. این الگو، با واسپاری حالت سیستم به یک شیء مجزا، وظیفه مدیریت حالت را به آن میدهد. در این الگو، تمامی رویدادهای دریافتی به این شیء پاس داده میشوند و او با توجه به این که حالت بعدی را میشناسد، خود را با شیء مربوط به حالت جدید جایگزین میکند.

And States 2.7.7

P.T.Y الگوی P.T.Y

۴.۲ الگوهای امنیت و قابلیت اطمینان

۱.۴.۲ الگوی One's Complement

این الگو برای تشخیص آلودگی در حافظه است که ممکن است به دلیل اثرات بیرونی رخ دادهباشد یا خطای سختافزار باشد. با استفاده از این الگو می توان آلودگی را برای یک یا چند بیت از حافظه تشخیص داد. عملکرد کلی الگو به این شکل است که دادهها را دو بار ذخیره می کند. اگو می توان آلودگی را برای یک یا چند بیت از حافظه تشخیص داد. عملکرد کلی الگو به این شکل است که دادهها را دو بار ذخیره می کند. اثاق Complement یک بار به صورت معمولی و یک بار به صورت محمولی و یک بار به صورت گرفته شده است و اگر اینگونه نباشد، نوشتن این داده با خطا مواجه شده بود. گرفته شده بودند، آن گاه داده بدون خطا ذخیره شده است و اگر اینگونه نباشد، نوشتن این داده با خطا مواجه شده بود.

۲.۴.۲ الگوی ۲.۴.۲

این الگو با استفاده از یک کد باینری با طول ثابت CRC، یک الگوریتم خطایابی ارائه میدهد که برای ساختار دادههای بزرگ بسیار کاربرد خواهد داشت.

Smart Data الگوى ٣.۴.٢

این الگو با تولید گاردهایی روی دادهها و تعریف پیششرطهایی روی آنها در توابع مختلف تلاش میکند تا حد ممکن رفتار برنامه و توابع را به یک صورت Safe ایجاد کند. این شروط در زمان اجرا برنامه چک میشوند و نه در زمان کامپایل.

۴.۴.۲ الگوی Channel

کانالها المانهای نرمافزاری هستند که یک پردازش end-to-end انجام میدهند. این الگو با تعریف کانالهایی که مقدار زیادی اضافات در خود دارند، باعث میشوند که بتوانیم از آنها در کاربردهای امنیت و قابلیت اطمینان استفاده کنیم. به طور مثال در این الگو، میتوانیم با اینکه یک خطا تشخیص داده شده است، همچنان سرویس مورد نظر را ارائه دهیم.

Protected Single Channel الگوی ۵.۴.۲

این الگو بر پایه الگوی Channel ایجاد شده است. این الگو با پیادهسازی تعدای چک و گاردهای تعبیهشده در بخشهای مهم کانال، میخواهد مراتبی برای ایجاد امنیت بسازد. میزان اضافات داده در این الگو کمتر از الگوی Channel است و به همین دلیل در صورت تشخیص خطا، نمی تواند این کار را انجام دهد. تشخیص خطا، نمی تواند به کار خود ادامه دهد اما در صورتی که خطا به صورت گذرا باشد، ممکن است که بتواند این کار را انجام دهد.

P.۴.۲ الگوی P.۴.۲

این الگو با ایجاد چند کانال و ایجاد اضافات در سطحی بالاتر، امنیت را تحقق میبخشد. اگر کانالها از یک نوع باشند، این الگو و geneous Redundancy Channel خوانده می شود. این Heterogeneous Redundancy Channel و در غیر این صورت Heterogeneous Redundancy Channel خوانده می شود. این الگو با تولید تعداد اضافه ای از کانالها و مدیریت این که کدام یک از آنها اکنون فعال هستند کار می کند. به طور کلی اگر در یکی از کانالها خطایی رخ دهد، این الگو با سوییچ کردن روی یک کانال دیگر، سیستم را از حالت خطا خارج می کند.

۵.۲ الگوهای معماری زیربخشها و اجزا

الگوهای معماری الگوهایی هستند که سطوح مختلف یک سیستم و نحوه چینش آنها کنار یکدیگر را بیان میکنند. این الگوها ساختار زیربخشها و اجزای درشتدانه یک سیستم هستند. این بخش براساس [۴] نوشته شدهاست. الگوها در مهندسی نرم افزار عصف ۱۵ از ۲۴

۱.۵.۲ الگوی Layered

الگوی لایهای دامنههای سیستم را بر اساس سطوح انتزاعی مختلف به صورت سلسلهمراتبی سازماندهی میکند. مفاهیم انتزاعیتر در یک دامنه با استفاده از مفاهیم ملموستر در دامنههای دیگر پیادهسازی میشوند. این ساختار به متخصصان اجازه میدهد تا به طور موثر در زمینه تخصصی خود کار کنند بدون اینکه نیاز به درک تمامی جزئیات زیرین داشته باشند. به همین ترتیب، در توسعه نرمافزار، دامنههای انتزاعی با استفاده از دامنههای ملموس تر پیادهسازی میشوند که این امر موجب سازماندهی و قابلیت تطبیق پذیری بیشتر بین پلتفرمهای مختلف می شود.

۲.۵.۲ الگوی ۲.۵.۲

الگوی معماری پنجلایه یک تطبیق خاص از الگوی Layered است که برای ساختاردهی بسیاری از سیستمهای نهفته و بیدرنگ مفید است. این الگو معماری منطقی را به پنج لایه تقسیم می کند که این امر به توسعهدهندگان کمک می کند تا به راحتی ساختار سیستمهای جدید را درک کنند. این الگو از قابلیت انتقال بین پلتفرمهای مختلف پشتیبانی می کند و یک پلتفرم انتزاعی فراهم می کند که تطبیق برنامهها را آسان تر می سازد. در حالی که این الگو بسیاری از مزایای الگوی Layered را دارد، از جمله کارایی بالا به دلیل تعداد کم لایهها، ممکن است برای تجزیه کافی سیستمهای پیچیده مناسب نباشد.

۳.۵.۲ الگوی Microkernel

الگوی معماری میکروکرنل برای سیستمهایی که دارای مجموعهای اصلی از خدمات هستند که میتوانند در زمان ساخت با خدمات اضافی گسترش یابند، مفید است. این الگو با ارائه قابلیت پیکربندی در زمان ساخت، قابلیت استفاده مجدد و تنظیمپذیری را افزایش میدهد و به توسعه دهندگان اجازه میدهد تا خدمات مورد نیاز برای یک برنامه را انتخاب کنند. یک مثال معمولی، سیستم عامل بی درنگ است که دارای خدمات اصلی مانند مدیریت وظایف و تخصیص حافظه است و میتواند با مؤلفههای ارتباطات، خدمات فایل، شبکه و میان افزار گسترش یابد. این الگو از مقیاس پذیری و تطبیق پذیری در طیف گسترده ای از برنامه ها، از سیستمهای کوچک با محدودیت حافظه تا سیستمهای پیچیده و شبکه ای، پشتیبانی می کند.

۴.۵.۲ الگوی Channel

الگوی معماری کانال در دو موقعیت اصلی مفید است: زمانی که دادهها در یک جریان داده به صورت ترتیبی از طریق چندین مرحله تبدیل میشوند و زمانی که اطمینان از قابلیت اطمینان بالا و ایمنی در برنامههای حیاتی مورد نیاز است. این الگو یک کانال را به عنوان یک لوله در نظر می گیرد که دادهها را به صورت ترتیبی پردازش می کند و هر عنصر داخلی یک عملیات ساده انجام می دهد. چندین کانال می توانند با پردازش همزمان عناصر مختلف داده ها توان عملیاتی را افزایش دهند و از طریق افزونگی قابلیت اطمینان و ایمنی را بهبود بخشند. این الگو به ویژه برای الگوریتمهایی که نیاز به تبدیلهای مکرر دارند موثر است و امکان پردازش موازی کارآمد و تحمل خطا را فراهم می کند.

Recursive Containment الگوى ۵.۵.۲

الگوی تجزیه و تحلیل بازگشتی برای مدیریت سیستمهای بسیار پیچیده با نیازمندیهای فراوان مؤثر است. این الگو شامل شکستن سیستم به اجزای مرتبط در سطوح مختلف بزرگنمایی. در هر سطح، اشیاء واسطهایی به اجزای مرتبط در سطوح مختلف بزرگنمایی. در هر سطح، اشیاء واسطهایی برای همتایان خود فراهم می کنند و وظایف را به اجزای کوچکتر داخلی تفویض می کنند، این تجزیه و تحلیل به صورت بازگشتی ادامه می یابد تا هر بخش دارای مسئولیت ساده و متمرکز شود. این رویکرد امکان تجزیه و تحلیل مقیاس پذیر را فراهم می کند و تأیید موارد استفاده بزرگ انتزاعی را در هر مرحله ممکن می سازد و سطوح مختلفی از جزئیات رفتار سیستم را ارائه می دهد.

۴.۵.۲ الگوی Hierarchical Control

الگوی کنترل سلسلهمراتبی یک نسخه تخصصی از الگوی Recursive Containment است که الگوریتمهای پیچیده کنترلی را بین اجزای مختلف توزیع می کند. این الگو از دو نوع واسط استفاده می کند: واسطهای کنترلی که نحوه دستیابی به رفتارها را نظارت و کنترل می کنند و واسطهای عملکردی که خدمات کنترل شده توسط واسطهای دیگر را فراهم می کنند. واسطهای کنترلی کیفیت خدمات مانند دقت و صحت، را تعیین می کنند و سیاستهای اجرایی را تنظیم می کنند. واسطهای عملکردی رفتار مطلوب را با استفاده از کیفیت خدمات و سیاستهای تنظیم شده توسط واسط کنترلی اجرا می کنند. این الگو با استفاده از نمودارهای حالت برای هماهنگی اجزای زیرمجموعه و تجمیع اجزای جزء به کنترل کننده از طریق ترکیب، ساختار سلسلهمراتبی قابل تنظیم و مقیاس پذیری را فراهم می کند. در این الگو، کنترل کننده وظیفه هماهنگی درخواستهای خدمات به عناصر جزء را دارد و اغلب از نمودارهای حالت برای نشان دادن حالتهای تنظیمات

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۶ از ۲۴

اجزای زیرمجموعه استفاده می کند. این روش به ویژه زمانی مفید است که حالتهای مختلف اجزای زیرمجموعه مستقل نباشند و با استفاده از نمودارهای حالت و انطباق حالتها، سازگاری میان اجزا حفظ شود.

۷.۵.۲ الگوی Virtual Machine

الگوی ماشین مجازی اولویت را به قابلیت انتقال برنامهها میدهد تا به کارایی در زمان اجرا، و برای برنامههایی که نیاز به اجرای روی پلتفرمهای مختلف دارند اما عملکرد حداکثری ضروری نیست، مناسب است. برنامهها برای یک ماشین انتزاعی نوشته میشوند و یک ماشین مجازی نرمافزاری این دستورات را بر روی سختافزار واقعی تفسیر می کند. این الگو انتقال برنامهها به محیطهای جدید را ساده می کند، زیرا فقط نیاز است ماشین مجازی برای پلتفرم هدف تطبیق داده شود. اگرچه برنامهها ممکن است کندتر از برنامههای کامپایل شده بومی اجرا شوند، اما مزایای آن شامل ساده سازی انتقال و اندازه کوچکتر برنامهها به دلیل اشتراک کتابخانهها در داخل ماشین مجازی است. با این حال، ماشینهای مجازی می توانند منابع زیادی مصرف کنند و ممکن است برای دستگاههای با محدودیت حافظه مناسب نباشند. در چنین شرایطی ممکن است الگویی مانند الگوی Microkernel مناسبتر باشد.

۸.۵.۲ معماری Component-Based

در UML، یک Component یک اثر زمان اجرا و یک واحد قابل جایگزینی اساسی در نرمافزار است که مشابه یک شیء بزرگمقیاس شامل اشیاء کوچکتری است که واسط آن را پیادهسازی می کنند. Componentها دارای کپسولهسازی قوی و واسطهای مستقل از زبان برنامهنویسی و کاملاً تعریف شده هستند. سیستههای مبتنی بر Component که از این اشیاء بزرگمقیاس به عنوان واحدهای معماری استفاده می کنند، از نگهداری آسان، جداسازی عیوب، استقلال از زبان منبع، سادگی توسعه و قابلیت استفاده مجدد بهرهمند می شوند. Component هم می کنند. آنها دارای واسطهای مبهم هستند، به این معنا که جزئیات داخلی آنها از کلاینت مخفی است که این امر جایگزینی را تضمین می کند اما ممکن است منجر به ناکارآمدی شود. الگوی معماری مبتنی بر مؤلفه معماری سیستم را قوی و قابل استفاده مجدد فراهم می کند اما ممکن است به دلیل استفاده از کل Component معماری مبتنی بر مؤلفه معماری استفاده شود، منابع اضافی مصرف کند.

۹.۵.۲ الگوی ۹.۵۰۲

ROOM یک روش قدیمی تر است که پیش از UML وجود داشته است، با این حال UML می تواند IML را مدل سازی کند، همان طور که توسط تطابق IML نشان داده شده است. IML نقش های خاصی برای رابطهای دوطرفه به نام پورتها شناسایی می کند و از کلاسهای پروتکل برای کنترل این تعاملات استفاده می کند و کپسوله سازی قوی ارائه می دهد. این روش از نمودارهای حالت برای اجرای رفتار استفاده می کند و برای سیستم هایی با تعاملات پیچیده بین اشیاء در شت دانه مناسب است، چه توزیع شده باشند یا نه. این روش شناسی کپسول ها را معرفی می کند که می توانند زیر کپسول ها را شامل شوند و از پورتهای رله برای ارسال پیام استفاده کنند. با وجود مزایای آن در مدیریت رابطها و تعاملات پیچیده، ماهیت سنگین IIL می تواند روابط ساده را پیچیده کند و باید با دقت انتخابی اعمال شود تا از محدودیت بیش از حد جلوگیری شود.

۶.۲ الگوهای معماری همزمانی

همانطور که Douglass در [۴] می گوید، یکی از مسائل مهم در معماری سیستمها، کنترل و زمانبندی بخشهای مختلف معماری سیستم است. در UML، همزمانی از طریق Threadها مدیریت می شود که هر Thread در یک شیء «فعال» ریشه دارد و اشیاء «غیرفعال» را مدیریت می کند. توسعه دهندگان، Threadها را شناسایی کرده و هر کدام را به یک شیء «فعال» اختصاص می دهند. این اشیاء فعال مدیریت پیام و اجرا را در Threadهای خود انجام می دهند. این بخش نیز براساس [۴] نوشته شده است.

Message Queuing الگوی ۱.۶.۲

الگوی صف پیام روشی ساده برای ارتباط بین Thread ها فراهم می کند. علی رغم اینکه این روش نسبتاً سنگین برای اشتراک گذاری اطلاعات است، اما بهطور گسترده استفاده می شود زیرا توسط بیشتر سیستم عامل ها پشتیبانی می شود و به راحتی قابل اثبات صحت است. این الگو از مشکلات Mutal Exclusion جلوگیری می کند زیرا هیچ منبع اشتراکی نیاز به محافظت ندارد، که همگامسازی را ساده کرده و یکپارچگی داده ها را تضمین می کند. در این الگو، اطلاعات به جای ارجاع، به صورت مقدار عبور می کنند و از مسائل فساد داده ای که در سیستمهای همزمان رایج است، جلوگیری می کند. با این حال، این روش برای پردازش ساختارهای داده بزرگ کارایی کمتری دارد و اشتراک گذاری اطلاعات بسیار کاراَمد را تسهیل نمی کند. (این الگو همان الگوی Queuing است که در [۱] گفته شده.)

Real-time Object Oriented Methodology

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۷ از ۲۴

۲.۶.۲ الگوی T.۶.۲

وقفهها به دلیل کارایی و اجرای سریعشان بسیار توصیه میشوند و در سیستمهای بی درنگ و نهفته برای پاسخ به رویدادهای اضطراری ضروری هستند. این وقفهها در مواقعی که پاسخها کوتاه و غیرقابل قطع هستند، عملکرد عالی دارند. با این حال، آنها برای همه موقعیتها مناسب نیستند، به ویژه زمانی که پاسخهای طولانی تری مورد نیاز است یا سیستم بسیار فعال است. وقفهها برای صفبندی پاسخها برای پردازش بعدی و به عنوان مکمل سایر استراتژیهای همزمانی بهترین استفاده را دارند. باید دقت شود که پردازندههای وقفه کوتاه باشند تا از خرابی سیستم جلوگیری شود. اشتراکگذاری اطلاعات بین پردازندههای وقفه چالشبرانگیز است زیرا نیاز به دسترسی محافظتشده بدون بلاک کردن دارند. (این الگو همان الگوی Interrupt است که در [۱] گفتهشده.)

۳.۶.۲ الگوی Guarded Call

الگوی فراخوانی محافظتشده راهی برای دستیابی به همگامسازی به موقع بین Threadها از طریق فراخوانی همزمان متدها در یک Thread دیگر ارائه می دهد و از Mutal Exclusion Semaphores برای جلوگیری از فساد داده و Mutal Exclusion Semaphores امیکند. در حالی که ارتباطات غیرهمزمان مانند الگوی فراخوانی محافظتشده با ارتباطات غیرهمزمان مانند الگوی فراخوانی محافظتشده با اجازه دادن به فراخوانی مستقیم متدها، زمان پاسخدهی سریعتری را تضمین میکند. این الگو زمانی که همگامسازی فوری مورد نیاز است بسیار مفید است، اگرچه باید با دقت پیادهسازی شود تا از مشکلات Mutal Exclusion جلوگیری شود. اگر منابع قفل باشند، بدون تحلیل مناسب نمی توان پاسخدهی به موقع را تضمین کرد. (این الگو همان الگوی الگوی Guarded Call است که در [۱] گفتهشده.)

Rendezvous الگوى ۴.۶.۲

الگوی Rendezvous نسخه ساده تری از الگوی Rendezvous است که برای همگامسازی التفاده می کند که ممکن است شامل داده های بین آنها استفاده می شود. این الگو از یک شیء Rendezvous برای مدیریت همگامسازی استفاده می کند که ممکن است شامل داده های اشتراکی یا فقط اعمال سیاستهای همگامسازی باشد. ساده ترین شکل آن، الگوی Thread Barrier است که Thread ها را بر اساس تعداد مشخصی که در یک نقطه ثبتنام می کنند، همگام می کند. پیش شرطها برای همگامسازی باید برآورده شوند که اغلب توسط ماشین های حالت در زبانهای طراحی مانند UML مدیریت می شوند. این الگو تضمین می کند که Thread ها منتظر می مانند تا همه شرایط برآورده شود و سپس ادامه می دهند. این الگو بسیار انعطاف پذیر است، برای نیازهای همگامسازی پیچیده کاربرد دارد و به خوبی با تعداد زیادی از Thread و شروط، مقیاس پذیر است. (این الگو همان الگوی Rendezvous است که در [۱] گفته شده.)

۵.۶.۲ الگوی Cyclic Execution

الگوی Cyclic Execution در سیستمهای کوچک یا سیستمهایی که نیاز به اجرای قابل پیشبینی دارند، مانند سیستمهای هوانوردی، به طور گستردهای استفاده می شود. این الگو با سادگی و پیشبینیپذیری خود، پیاده سازی آسانی دارد و برای محیطهای محدود به حافظه که یک سیستم عامل بی درنگ کامل عملی نیست، مناسب است. این الگو وظایف را در یک حلقه ثابت و تکراری اجرا می کند و اطمینان می دهد که هر وظیفه به نوبت اجرا می شود. سادگی آن نقطه قوت اصلی آن است، اما انعطاف پذیری ندارد و برای رسیدگی به رویدادهای با ضرب الاجلهای محدود بهینه نیست. وظایف نمی توانند در زمان اجرا اضافه یا حذف شوند و سیستم به تنظیمات زمانی حساس است. وظایف نادرست می توانند کل سیستم را مختل کنند و الگو در شرایط بار زیاد ناپایدار است. با وجود محدودیتها، برای سیستمهای کوچک و پایدار با دینامیکهای قابل درک مناسب است. (این الگو همان الگوی Cyclic Executive) است که در [۱] گفته شده.)

Round Robin الگوي ۶.۶.۲

الگوی Round Robin با دادن فرصت به همه وظایف برای پیشرفت، اطمینان از عدالت در اجرای وظایف را فراهم می کند و برای سیستمهایی مناسب است که پیشرفت کلی سیستم مهمتر از برآورده شدن ضربالاجلهای خاص است. برخلاف الگوی Round Robin الگوی Round Robin از پیشدستی زمانی استفاده می کند و مانع از متوقف شدن سیستم توسط یک وظیفه نادرست می شود. با این حال، این الگو در الگو محدودیتهایی مانند پاسخدهی نامطلوب به رویدادها و عدم پیشبینی پذیری در شرایط بار بسیار زیاد را دارد. با این که این الگو در مقایسه با الگوی Cyclic Execution بهتر به تعداد بیشتری از وظایف مقیاس پذیر است، اما با افزایش تعداد وظایف، می تواند منجر به تشدید وظایف شود و زمان مؤثر هر وظیفه کاهش یابد. مکانیزمهای اشتراک گذاری دادهها ابتدایی هستند و پیاده سازی مدلهای پیچیده را دشوار می کنند.

Static Priority الگوی ۷.۶.۲

(این الگو همان الگوی Static Priority است که در [۱] گفتهشده.)

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۸ از ۲۴

N.۶.۲ الگوی Dynamic Priority

الگوی Dynamic Priority، اولویت وظایف را بر اساس فوریت در زمان اجرا تنظیم می کند و معمولاً از استراتژی نزدیک ترین ضربالاجل استفاده می کند، جایی که وظیفه ای که نزدیک ترین ضربالاجل را دارد بالاترین اولویت را دریافت می کند. این روش بهینه است زیرا اگر وظایف بتوانند توسط هر الگوریتمی زمان بندی شوند، می توانند توسط این الگوریتم نیز زمان بندی شوند. با این حال، این الگو ناپایدار است، به این معنی که پیش بینی اینکه کدام وظایف در شرایط بار زیاد شکست می خورند، ممکن نیست. این الگو برای سیستمهای پیچیده با وظایف تقریباً برابر از نظر اهمیت و جایی که تحلیل استاتیک غیرممکن است، مناسب است. در مقابل، الگوی Static Priority برای سیستمهای ساده تر که وظایف و زمان بندی آنها می تواند به دقت شناخته و برنامه ریزی شود، بهتر است.

۷.۲ الگوهای معماری حافظه

در این بخش به بررسی الگوهای مدیریت حافظه و به اشتراکگذاری منابع در سیستم نرمافزاری میپردازیم. این دسته از الگوها از [۴] آورده شدهاست.

۱.۷.۲ الگوی Static Allocation

الگوی Static Allocation برای سیستمهای ساده با بارهای حافظه قابل پیشبینی و ثابت طراحی شده است. این الگو از تخصیص حافظه پویا اجتناب می کند تا مشکلاتی مانند زمانبندی غیرقابل پیشبینی و تکهتکه شدن حافظه را از بین ببرد. در عوض، همه اشیاء در زمان راهاندازی سیستم تخصیص داده می شوند که منجر به زمان راهاندازی طولانی تر اما عملکرد زمان اجرای قابل پیشبینی تر و سریع تر می شود. این الگو زمانی مفید است که نیازهای حافظه در بدترین حالت مشخص باشد و حافظه کافی برای برآورده کردن آنها وجود داشته باشد. این الگو طراحی و نگهداری سیستم را ساده می کند اما انعطاف پذیری کمتری دارد و ممکن است به حافظه بیشتری نسبت به تخصیص پویا نیاز داشته باشد. مزیت اصلی آن حذف تکه تکه شدن حافظه و بهبود پیش بینی پذیری است.

۲.۷.۲ الگوی ۲.۷.۲

الگوی Pool Allocation برای سیستمهایی که بسیار پویا هستند و تخصیص ایستا برای آنها مناسب نیست، اما همچنان میخواهند از مشکلات تخصیص حافظه پویا اجتناب کنند، مناسب است. این الگو شامل ایجاد Poolهایی از اشیاء در زمان راهاندازی است که بر اساس درخواست کلاینتها در دسترس قرار می گیرند. این الگو برای سیستمهایی که به مجموعهای از اشیاء برای اهداف مختلف در زمانهای مختلف اجرای سیستم نیاز دارند، مانند اشیاء داده یا پیام، که نمی توان در زمان طراحی به طور بهینه پیشبینی یا توزیع کرد، مفید است. اشیاء از Pool ها تخصیص داده می شوند، استفاده می شوند و سپس به آن بازگردانده می شوند، بنابراین از مشکلات تخصیص حافظه در زمان اجرا و این الگو اجازه رشد تکه تعداد بهینه اشیاء مختلف در زمان طراحی تعیین شود و این الگو اجازه رشد دینامیک تقاضای سیستم را نمی دهد.

۳.۷.۲ الگوی ۳.۷.۲

این الگو مشکل تکهتکه شدن حافظه را در تخصیص حافظه پویا برطرف می کند، که این مسئله برای سیستمهای بی درنگ نهفته که باید برای مدتهای طولانی بهطور قابل اعتماد عمل کنند، بسیار مهم است. این الگو با استفاده از بلوکهای حافظه با اندازه ثابت از تکهتکه شدن جلوگیری می کند، اگرچه منجر به هدر رفتن بخشی از حافظه به دلیل استفاده غیر بهینه می شود. این مصالحه معمولاً در بسیاری از سیستمهای عامل بی درنگ قابل قبول است که اغلب از تخصیص بلوکهای با اندازه ثابت به صورت داخلی پشتیبانی می کنند.

F.۷.۲ الگوی Smart Pointer

الگوی اشاره گر هوشمند یک راه حل طراحی برای کاهش مشکلات رایج مربوط به اشاره گرها در برنامهنویسی است، مانند نشت حافظه، Dangling Pointers اشاره گرهای مقدار دهی نشده، و نقصهای محاسباتی اشاره گر. با کپسوله کردن اشاره گرها در اشیاء، اشاره گرهای هوشمند قوانین مدیریت صحیح حافظه را از طریق سازنده ها و مخربها اعمال می کنند و در نتیجه قابلیت اطمینان و نگهداری را افزایش می دهند. در حالی که مفید هستند، نیاز به انضباط شدید دارند تا از مخلوط کردن اشاره گرهای خام و هوشمند جلوگیری کنند و در زمینههای می استاد استاد اگر ارجاعات چرخشی بین اشیاء وجود داشته باشد.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۹ از ۲۴

۵.۷.۲ الگوی Garbage Collection

الگوی Garbage Collection به مشکلات مدیریت حافظه مانند نشت حافظه و Dangling Pointer با خودکارسازی فرآیند آزادسازی حافظه برداخته و نیاز به آزادسازی صریح حافظه توسط برنامهنویسان را حذف می کند. این الگو به طور قابل توجهی مشکلات مرتبط با حافظه را کاهش داده و برای سیستمهای با دسترسی بالا که نیاز به اجرای طولانی مدت بدون راهاندازی مجدد دارند، ایده آل است. با این حال، این الگو به دلیل طبیعت دوره ای خود، سربار زمان اجرا و عدم پیش بینی پذیری در اجرا را به همراه دارد و مشکل تکه تکه شدن حافظه را حل نمی کند که می توان آن را با استفاده از الگوی Garbage Compactor مدیریت کرد.

S.Y.Y الگوی Garbage Compactor

الگوی فشردهسازی زباله نسخهای از الگوی Garbage Collection است که به تکهتکه شدن حافظه نیز میپردازد. این الگو با نگهداری دو بخش حافظه در Heap و جابجایی دورهای اشیای زنده از یک بخش به بخش دیگر، حافظه آزاد را به صورت پیوسته نگه میدارد. این الگو تکهتکه شدن حافظه را حذف کرده و بلوکهای پیوسته حافظه آزاد را فراهم میکند و اطمینان میدهد که درخواستهای تخصیص حافظه همیشه در صورت وجود حافظه کافی، برآورده میشوند. با این حال، به دلایل گفتهشده، این الگو به دو برابر حافظه بیشتر نسبت به الگوی Garbage Collection نیاز دارد و به دلیل نیاز به کپی کردن اشیا بین بخشها، بار اضافی بر CPU وارد میکند. این الگو برای سیستمهایی با محدودیتهای سختگیرانه در حافظه مناسب نیست و نیاز به مدیریت دقیق نحوه finalizeکردن اشیا دارد.

۸.۲ الگوهای معماری منابع

این دسته از الگوها که در [۴] نام برده شدهاند، به ما می گویند که چگونه می توان منابع را در یک سیستم بی درنگ نهفته به اشتراک گذاشت و مدیریت کرد. در سیستمهای نهفته، منابع بسیار محدود هستند و این الگوها از این منظر بسیار حائز اهمیت هستند.

۲.۸.۲ الگوی Critical Section

(این الگو همان الگوی Critical Region است که در اینجا با نامی دیگر بیان شدهاست.)

Priority Inheritance الگوی ۲.۸.۲

الگوی Priority Inheritance برای کاهش وارونگی اولویت در سیستمهای بی درنگ نهفته طراحی شده است که با تنظیم اولویتهای وظایفی که منابع را قفل می کنند، انجام می شود. این الگو، اگرچه کامل نیست، اما وارونگی اولویت را با سربار اجرایی نسبتاً کم به حداقل می رساند. وارونگی اولویت می تواند به خرابی های سیستم منجر شود که تشخیص آنها دشوار است، زیرا وظایف گاهی مهلتها را از دست می دهند بدون اینکه علل واضحی داشته باشند. این الگو تضمین می کند که یک وظیفه با اولویت بالا، در بدترین حالت، تنها توسط یک وظیفه با اولویت پایین تر مسدود می شود و به این ترتیب وارونگی اولویت بی نهایت را حل می کند.

هنگامی که چندین منبع قفل شده باشند، مسدودسازی زنجیرهای رخ میدهد، به طوری که یک وظیفه دیگری را در یک زنجیره مسدود می کند. با این حال، این الگو به طور قابل توجهی مسدودسازی بینهایت را محدود می کند، به طوری که تعداد وظایف مسدود شده در هر زمان کمتر از تعداد وظایف و منابع قفل شده است. سربار زمانی از مدیریت اولویتهای وظایف در هنگام مسدودسازی و رفع مسدودسازی نادر باشد، سربار کمی باقی می ماند.

این الگو مشکلات Deadlock را حل نمی کند و می تواند باعث ایجاد سربار ناشی از جابهجایی وظایف و تنظیمات اولویت شود، به ویژه اگر رقابت بر سر منابع بالا باشد.

Highest Locker الگوی ۳.۸.۲

این الگو به هدف کاهش وارونگی اولویت، سقف اولویتی برای هر منبع تعیین می کند. وظیفهای که مالک منبع است، در بالاترین سقف اولویت از بین همه منابعی که در اختیار دارد اجرا می شود، به شرطی که وظایف با اولویت بالاتر را مسدود کند. این الگو که نوعی تصحیح شده از الگوی Priority Inheritance است، وارونگی اولویت را به یک سطح واحد محدود می کند، به شرطی که وظایف در حین داشتن منابع خود را معلق نکنند. بر خلاف الگوی Priority Inheritance، این الگو مانع از مسدودسازی زنجیرهای در صورت پیش دستی وظیفه ای در حین مالکیت منبع می شود.

این الگو سقف اولویتها را در زمان طراحی با شناسایی بالاترین اولویت بین کلاینتهای هر منبع و افزودن یک واحد به آن تعریف می کند. این الگو به طور موثری وارونگی اولویت را محدود می کند، اما می تواند منجر به بلوکه شدن بیشتر در این سطح واحد نسبت به روشهای دیگر شود. به عنوان مثال، اگر یک وظیفه با اولویت پایین یک منبع با سقف اولویت بالا را قفل کند، وظایف با اولویت متوسط ممکن

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۲۰ از ۲۴

است بیشتر مسدود شوند. برای مدیریت این وضعیت، میتوان افزایش اولویت را تا زمانی که وظیفه دیگری تلاش برای قفل کردن منبع کند، به تعویق انداخت.

این الگو از Deadlock جلوگیری می کند، به شرطی که تسکها در حین داشتن منابع خود را معلق نکنند، زیرا اولویت تسک قفل کننده بالاتر از دیگر مشتریان منبع است. با این حال، سربار محاسباتی در مدیریت سقف اولویتها و اطمینان از اجرای صحیح تسکها بدون تعلیق وجود دارد.

۴.٨.٢ الگوى Priority Ceiling

این الگو یک روش پیچیده برای حل مشکلات وارونگی اولویت و Deadlock در سیستمهای چندوظیفهای بسیار قابل اعتماد است. این الگو وارونگی اولویت و زمانهای مسدود شدن وظایف را محدود می کند و از وقوع Deadlockهای ناشی از رقابت بر سر منابع جلوگیری می کند. اگرچه پیچیده تر و با سربار بیشتری نسبت به روشهای دیگر مانند الگوی Highest Locker است، این الگو تضمین می کند که یک وظیفه با اولویت بایین تر که مالک یک منبع مورد نیاز است مسدود شود.

در این الگو، ممکن است یک وظیفه در حال اجرا نتواند به یک منبع دسترسی پیدا کند حتی اگر آن منبع قفل نباشد، اگر سقف اولویت آن منبع کمتر از سقف منابع سیستم فعلی باشد. این امر با حذف احتمال وقوع شرایط انتظار حلقوی به جلوگیری از Deadlock کمک می کند. با این حال، پیچیدگی و سربار محاسباتی افزوده باعث می شود این الگو کمتر توسط سیستم عامل های بی درنگ تجاری پشتیبانی شود و اغلب نیاز به افزونه های سفارشی برای پیاده سازی دارد.

۵.۸.۲ الگوی Simultaneous Locking

(این الگو همان الگوی Simultaneous Locking است که در [۱] بیان شدهاست.)

۶.۸.۲ الگوی Ordered Locking

(این الگو همان الگوی Ordered Locking است که در [۱] بیان شدهاست.)

۹.۲ الگوهای معماری توزیع

توزیع یک جنبه مهم در معماری است که سیاستها، رویهها و ساختار سیستمهایی را که ممکن است به طور همزمان در چند فضای آدرس وجود داشته باشند، تعریف میکند. معماریهای توزیع به دو نوع اصلی نامتقارن و متقارن تقسیم میشوند. در معماری نامتقارن، اتصال اشیا به فضاهای آدرس در زمان طراحی مشخص است، در حالی که در معماری متقارن این اتصال تا زمان اجرا مشخص نمیشود. این بخش از [۴] به بررسی معماریهای توزیع در سطح برنامه کاربردی می پردازد و تمرکز آن بر چگونگی یافتن و ارتباط اشیا با یکدیگر است.

۱.٩.۲ الگوی Shared Memory

این الگو به پردازندههای متعدد امکان می دهد دادهها را با استفاده از یک ناحیه حافظه مشترک که معمولاً توسط چیپهای RAM چند پورت تسهیل می شود، به اشتراک بگذارند. این الگو ساده و مفید است وقتی که نیاز به اشتراک گذاری دادهها بین پردازندهها وجود دارد، بدون نیاز به پاسخهای فوری به پیامها یا رویدادها. این راه حل معمولاً ترکیبی از سخت افزار و نرمافزار است، به طوری که سخت افزار با ارائه Semaphoreهای چرخه واحد CPU و دسترسی به حافظه از در گیری ها جلوگیری می کند، در حالی که نرمافزار دسترسی مطمئن را تضمین می کند. برای داده های فقط خواندنی، ممکن است چنین مکانیزمهای همزمانی لازم نباشد.

این الگو برای سیستمهایی که نیاز به اشتراکگذاری مقادیر زیادی از دادهها به صورت پایدار بین پردازندهها دارند، مانند پایگاههای داده مشترک یا کد اجرایی، ایدهآل است. این الگو معمولاً در کاربردهایی که سختافزار و نرمافزار به طور مشترک طراحی میشوند، استفاده میشود و نه راهحلهای تجاری آماده. سختافزار ممکن است تعداد بلوکهای قفل پذیر را محدود کند و نرمافزار باید Semaphoreها را برای کنترل دسترسی مدیریت کند و شرایط مسابقه را برای اطمینان از نوشتن موفق بررسی کند.

حافظه مشترک برای ذخیره دادههای بزرگ که به چندین پردازنده با سربار کم قابل دسترسی هستند، موثر است، اگرچه ممکن است تحویل پیامها به موقع نباشد زیرا کلاینتها حافظه مشترک را برای بهروزرسانیها بررسی میکنند.

Remote Method Call الگوی ۲.۹.۲

روشهای RMCs Remote Method Call در سیستمهای بی درنگ نهفته مشابه RPCs Remote Method Call در سیستمهای بی درنگ نهفته مشابه امکان فراخوانی متدهای محلی عمل می کنند؛ به این صورت امکان فراخوانی سرویسهای همزمان بین پردازندهها را فراهم می کنند. این روشها مانند فراخوانی متدهای محلی عملیات در حالت مسدود شده منتظر می ماند. RMCها که توسط که کلاینت یک سرویس را بر روی سرور فراخوانی می کند و تا زمان تکمیل عملیات در حالت مسدود شده منتظر می ماند.

سیستم عاملهای مختلف پشتیبانی می شوند، ارتباطات بین فرآیندی IPC را به صورت انتزاعی تر فراهم کرده و ارتباطات کلاینت-سرور را بر روی شبکه ها ساده تر می کنند. اگرچه تأخیرهای شبکه و پیچیدگیهای مدیریت خطا ذاتی هستند، RMCها نسبت به IPC سنتی فرایند را ساده تر می کنند. انتخاب پروتکل انتقال مناسب، مانند TCP به جای UDP غیرقابل اعتماد، می تواند نگرانی های مربوط به به موقع بودن و قابلیت اطمینان را برطرف کند.

۳.۹.۲ الگوی ۳.۹.۲

این الگو همان الگوی Observer است که در [۱] گفته شدهاست؛ اما در اینجا تعریف خود را به کاربردها ارتباط با سنسور محدود نکردهاست و در ساختار سیستمهای توزیع شده معنا پیدا می کند.

۲.۹.۲ الگوى **Data Bus**

این الگو الگوی Observer را با ارائه یک گذرگاه مشترک گسترش می دهد که در آن چندین سرور اطلاعات خود را منتشر می کنند و چندین کلاینت رویدادها و دادهها را دریافت می کنند. این الگو برای سیستمهایی که سرورها و کاربران زیادی باید دادهها را به اشتراک بگذارند مناسب است و توسط گذرگاههای سختافزاری مانند گذرگاه (CAN پشتیبانی می شود. گذرگاه داده به عنوان یک مرکز مشترک برای به اشتراک گذاری دادهها در پردازندهها عمل می کند و به مشتریان اجازه می دهد که دادهها را دریافت کنند یا برای دریافت آنها مشترک شوند. این الگو به عنوان یک الگوی Hardware Proxy با یک مخزن داده متمرکز عمل می کند و می تواند اشیاء داده مختلف را مدیریت کند. گذرگاه داده بسیار قابل گسترش است و انواع دادههای جدید را می توان بدون تغییر ساختار اصلی در زمان اجرا اضافه کرد. با این حال، مکان گذرگاه داده باید از پیش تعیین شده باشد و مدیریت ترافیک آن ممکن است ظرفیت گره را برای انجام کارهای دیگر محدود کند. این الگو برای معماریهای متقارن که سرورها در پردازندههای کمتر قابل دسترس قرار دارند، مؤثر است.

۵.۹.۲ الگوی Proxy

الگوی پروکسی با استفاده از یک کلاس جایگزین، سرور واقعی را از کلاینت انتزاع می کند و جداسازی و پنهانسازی ویژگیهای خاص سرور از کلاینتها را امکان پذیر می سازد. این الگو در سیستمهای نهفته که سرورها ممکن است در فضای آدرسهای مختلف باشند بسیار مفید است و به کلاینتها اجازه می دهد بدون اطلاع از مکان سرور با آن تعامل کنند. این انتزاع طراحی مشتریان را ساده می کند و تغییرات سیستم را بدون تغییر در تعاملات کلاینت-سرور تسهیل می کند. الگوی پروکسی به مدیریت شفافیت ارتباطات کمک کرده و روش تماس با سرورهای راه دور را محصور می کند. این الگو ترافیک ارتباطات را با کاهش تعداد پیامهای ارسال شده در شبکه و استفاده از سیاست اشتراک برای انتقال داده کاهش می دهد.

۱.۹.۲ الگوی Broker

الگوی بروکر یک نسخه متقارن از الگوی Proxy است که برای شرایطی طراحی شده که مکان کلاینت و سرورها در زمان طراحی مشخص نیست. این الگو یک بروکر را معرفی میکند، که یک مخزن ارجاع شیء است و برای هر دو کلاینت و سرورها قابل مشاهده است و به کلاینتها در یافتن سرورها کمک میکند. این امکان استقرار معماریهای متقارن مانند تعادل بار پویا را فراهم میکند. الگوی بروکر مسائل شفافیت ارتباطات را حل کرده و نیاز به دانش قبلی از مکان سرورها را از بین میبرد، که به افزایش مقیاسپذیری سیستم و پنهانسازی جزئیات زیرین پردازندهها و ارتباطات کمک میکند. اگرچه Broker Broker های تجاری به خوبی از این الگو پشتیبانی میکنند، اما ممکن است منابع بیشتری نسبت به سیستمهای کوچکتر نیاز داشته باشند، که در این موارد میتوان از ORBهای کوچکتر یا پیادهسازی سفارشی استفاده کرد.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۲۲ از ۲۴

- ۱۰.۲ الگوهای معماری امنیت و قابلیت اطمینان
- ۱.۱۰.۲ الگوی Protected Single Channel
- ۲.۱۰.۲ الگوی Homogeneous Redundancy
- ۳.۱۰.۲ الگوی Triple Modular Redundancy
- ۴.۱۰.۲ الگوی Heterogeneous Redundancy
 - ۵.۱۰.۲ الگوی Monitor-Actuator
 - Sanity Check الگوی ۶.۱۰.۲
 - ۷.۱۰.۲ الگوی Watchdog
 - ۱.۱۰.۲ الگوی Safety Executive
- ۱۱.۲ الگوهای سختافزاری برای سیستمهای Safety-Critical
 - ۱.۱۱.۲ الگوی Homogeneous Duplex
 - ۲.۱۱.۲ الگوی Heterogeneous Duplex
 - ۳.۱۱.۲ الگوی Triple Modular Redundancy
 - ۲.۱۱.۲ الگوی ۴.۱۱.۲
 - ۵.۱۱.۲ الگوی Monitor-Actuator
 - ۶.۱۱.۲ الگوی Sanity Check
 - Watchdog الگوى ٧.١١.٢
 - ۸.۱۱.۲ الگوی Safety Executive
 - Safety-Critical الگوهای نرمافزاری برای سیستمهای ۱۲.۲
 - ۱.۱۲.۲ الگوی N-Version Programming
 - ۲.۱۲.۲ الگوی Recovery Block
 - ۳.۱۲.۲ الگوی Acceptance Voting
 - N-Self Checking Programming الگوی ۴.۱۲.۲
 - Recovery Block with Backup Voting الگوی ۵.۱۲.۲
- ۱۳.۲ الگوهای ترکیبی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای ۱۳.۲
 - ۱.۱۳.۲ الگوی Protected Single Channel
 - ۲.۱۳.۲ الگوی 3-Level Safety Monitoring

گوها در مهندسی نرم افزار مفحه ۲۴ از ۲۴

۴ مراج

Douglass, Bruce Powel. Design patterns for embedded systems in C: an embedded software [1] engineering toolkit. Elsevier, 2010.

- Zalewski, Janusz. "Real-time software architectures and design patterns: Fundamental concepts and their consequences." Annual Reviews in Control 25 (2001): 133-146.
- Gamma, Erich, et al. "Design patterns: Abstraction and reuse of object-oriented design." [r] ECOOP'93—Object-Oriented Programming: 7th European Conference Kaiserslautern, Germany, July 26–30, 1993 Proceedings 7. Springer Berlin Heidelberg, 1993.
- Douglass, Bruce Powel. Real-time design patterns: robust scalable architecture for real-time [*] systems. Addison-Wesley Professional, 2003.
- Armoush, Ashraf. Design patterns for safety-critical embedded systems. Diss. RWTH Aachen [a] University, 2010.